

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 465/2012-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. septembra 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Krajského školského úradu v Prešove..., právne zastúpeného Mgr. P. G., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a tiež porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 64/2010 a jeho uznesením z 23. septembra 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Krajského školského úradu v Prešove o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. júla 2012 doručená sťažnosť Krajského školského úradu v Prešove..., právne zastúpeného Mgr. P. G. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na verejné prerokovanie vecí a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a tiež porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v

konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 64/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 23. septembra 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z k nej priloženej dokumentácie vyplýva, že predmetom napadnutého konania bolo rozhodovanie o žalobe navrhovateľa PhDr. J. M. proti nečinnosti orgánu verejnej správy (sťažovateľa) a o návrhu na uloženie pokuty. Krajský súd o žalobe rozhodol napadnutým uznesením tak, že uložil sťažovateľovi zaplatiť pokutu vo výške 3 000 € a zaviazal ho nahradiť navrhovateľovi trovy konania vo výške 303,31 €.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

„Krajský súd v Prešove rozhodol o udelení majetkovej sankcie aj napriek tomu, že návrh na jej udelenie nebol predmetom žaloby, teda k uvedenému návrhu sme sa nemohli ani vyjadriť, a teda konať pred súdom a chrániť majetok štátu, ktorého sme správcom v zmysle § 2 ods. 2 zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov.

Mali sme možnosť vyjadriť sa k žalobe, ktorá nám, bola doručená, a ktorá, ako bolo spomenuté vyššie neobsahovala návrh na udelenie majetkovej sankcie.

Je síce pravdou, že navrhovateľ udelenie majetkovej sankcie navrhol v podaní, ktorým sa vyjadril k nášmu stanovisku k podanej žalobe, v jeho prípade išlo teda o zmenu petitu, ktorý by súd musel pripustiť samostatným uznesením, čo sa nestalo, teda platí pôvodný, v žalobe uvedený petit.

V uvedenej súvislosti si dovoľujeme upriamiť pozornosť Ústavného súdu Slovenskej republiky na skutočnosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky naše odvolanie odmietol s poukázaním na ustanovenie § 250t ods. 7 O. s. p., podľa ktorého odvolanie proti rozhodnutiu súdu nie je prípustné. Na vysvetlenie nášho postupu uvádzame, že sme sa riadili poučením o opravnom prostriedku uvedenom v uznesení súdu zo dňa 23. 9. 2011.

Považujeme za dôležité uviesť, že v zmysle § 250u súd je oprávnený majetkovú sankciu uložiť len na opakovaný návrh účastníka. Teda na jej uloženie neboli splnené zákonné predpoklady, odhliadnuc od skutočnosti, že táto sankcia bola uložená v hornej hranici jej rozpätia, čo považujeme za neodôvodnené.“

Vychádzajúc z uvedeného sťažovateľ zastáva názor, že napadnutým uznesením krajského súdu a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu bolo porušené jeho základné právo na verejné prerokovanie veci a základné právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 23. 9. 2011, číslo konania 1 S/64/2010 a vec vracia na nové konanie a rozhodnutie,

Ústavný súd Slovenskej republiky odkladá vykonateľnosť napadnutého uznesenia Krajského súdu v Prešove do právoplatného skončenia konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Vychádzajúc z uvedeného právneho názoru ústavný súd konštatoval, že aj keď v petite sťažnosti nie sú výslovne označené základné práva, ktoré mali byť napadnutým uznesením krajského súdu porušené, možno z obsahu sťažnosti vyvodiť, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na verejné prerokovanie veci a základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj porušenie čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy napadnutým uznesením krajského súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (na prvej strane sťažnosti je ako porušovateľ základného práva výslovne označený len krajský súd, pozn.).

Sťažovateľ sťažnosťou napáda postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 64/2010 a jeho uznesenie z 23. septembra 2011. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd uložil sťažovateľovi (ako odporcovi) pokutu vo výške 3 000 € v súlade s § 250u Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) z toho dôvodu, že nedodržel lehotu na rozhodnutie určenú mu v uznesení krajského súdu č. k. 3 S 21/2009-30 z 26. februára 2010; týmto uznesením mu bola podľa § 250t OSP uložená povinnosť, aby v lehote 30 dní odo dňa právoplatnosti uvedeného uznesenia rozhodol o odvolaní navrhovateľa z 12. augusta 2003 proti rozhodnutiu vedúceho služobného úradu Okresného

úradu vo Vranove nad Topľou o skončení štátnozamestnaneckého pomeru zo 16. júla 2003 a zároveň rozhodol vo veci vymenovania navrhovateľa do štátnej služby.

Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ odvolanie v súlade s (nesprávnym) poučením krajského súdu uvedeným v záverečnej časti tohto rozhodnutia. O odvolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) tak, že odvolanie odmietol s odôvodnením, že proti rozhodnutiu súdu o nečinnosti orgánov verejnej správy a rozhodnutiu súdu o uložení pokuty podľa § 250u OSP nie je odvolanie prípustné podľa § 246c ods. 1 prvej vety v spojení s § 250t ods. 7 OSP (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“). Dovoláním doručeným najvyššiemu súdu 19. marca 2012 sa sťažovateľ domáhal zrušenia uznesenia najvyššieho súdu ako vecne nesprávneho. Najvyšší súd s poukazom na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej nie je vo veciach správneho súdnictva dovolacím súdom, konanie zastavil podľa § 104 ods. 1 v spojení s § 246c OSP.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sa ústavný súd sústredil na posúdenie otázky, či nebola podaná oneskorene. Vychádzal pritom zo skutočnosti, že jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Sťažovateľ zastáva názor, že lehotu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde dodržal, pričom v tejto súvislosti v sťažnosti najmä uvádza: „*Rozhodnutie Najvyššieho súdu sme obdržali 21. 5. 2012 (uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu sp. zn.*

1 Sdo 12/2012 z 2. mája 2012, pozn.), *teda lehota na podanie ústavnej sťažnosti uplynie 21. 7. 2012.*“

Ústavný súd aj vo veci sťažovateľa rešpektuje svoj ustálený právny názor, podľa ktorého sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nepredstavuje právny prostriedok nápravy, ktorý možno využiť súčasne popri iných prostriedkoch nápravy, ktoré má sťažovateľ k dispozícii; sťažnosť je prípustná iba vtedy, ak napriek vyčerpaniu všetkých prípustných prostriedkov nápravy došlo podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu jeho základných práv alebo slobôd (m. m. IV. ÚS 21/02). Uvedené platí aj vtedy, ak sa sťažovateľ pri podaní právneho prostriedku nápravy (v danom prípade odvolania) riadi nesprávnym poučením súdu prvého stupňa o možnosti podať opravný prostriedok v prípadoch, keď právna úprava podanie odvolania vylučuje.

Sťažovateľ zastáva názor, že v jeho prípade začala plynúť lehota na podanie sťažnosti podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde odo dňa, keď mu bolo doručené uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu. Ústavný súd sa s týmto právnym názorom nemôže stotožniť.

Z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde použitím argumentu a contrario vyplýva, že sťažnosť je prípustná po vyčerpaní opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základných práv alebo slobôd účinne poskytuje sťažovateľovi a na použitie ktorých je tento oprávnený podľa osobitných predpisov. Opravným prostriedkom, ktorým je podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde podmienená prípustnosť sťažnosti, nemôže byť však každý v zákone predvídaný opravný prostriedok, ale iba taký, po podaní ktorého sa môžu reálne rozvinúť procesné vzťahy v príslušnom konaní, ktoré vedú k meritórnemu prerokovaniu a rozhodnutiu vo veci samej (m. m. II. ÚS 77/06).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo svojej doterajšej judikatúre sa už jednoznačne vyjadril k tomu, že akceptuje ustálený právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého je dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu podľa

V. časti Občianskeho súdneho poriadku (Správne súdnictvo) neprípustné (pozri predovšetkým uznesenie sp. zn. II. ÚS 65/2010 zo 16. februára 2010), čo v posudzovanom prípade zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa ako podanej oneskorene.

Na podporu tohto právneho záveru ústavný súd poukazuje aj na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) týkajúcu sa požiadaviek kladených na vlastnosti vnútroštátnych prostriedkov nápravy, ku ktorým patria požiadavka ich prístupnosti, adekvátnosti a praktickej účinnosti (k tomu pozri KMEC, J. – KOSAŘ, D. – KRATOCHVÍL, J. – BOBEK, M.: *Evropská úmluva o lidských právech. Velké Komentáře*. Praha, C. H. Beck: 2012, s. 198). Povinnosť vyčerpať prostriedok nápravy i v prípade pochybnosti o jeho účinnosti vyplýva taktiež z ustálenej judikatúry ESLP (Van Oosterwijck proti Belgicku, rozsudok zo 6. novembra 1980, č. 7654/76, § 37), táto sa však uplatní v prípadoch, keď pochybnosti sťažovateľa o účinnosti prostriedku nápravy nie sú podložené dostatočnými argumentmi, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že takýto prostriedok nápravy ponúka primerané vyhliadky na úspech, napr. s ohľadom na ustálenú vnútroštátnu judikatúru (Radio France a ďalší proti Francúzsku, rozhodnutie ESLP z 23. septembra 2003, č. 53984/00, § 34).

Ústavný súd sumarizujúc dosiaľ uvedené konštatuje, že dovolanie uplatnené sťažovateľom v jeho právnej veci v rámci správneho súdnictva nemožno s poukazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu akceptovanú zo strany ústavného súdu považovať za účinný prostriedok nápravy, ktorý sťažovateľ musí (mal) vyčerpať pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd zároveň poznamenáva, že vo všeobecnosti by nemohol považovať za účinný prostriedok nápravy nielen dovolanie proti uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu, ale ani odvolanie proti napadnutému uzneseniu krajského súdu (vzhľadom na neprípustnosť odvolania proti rozhodnutiu súdu podľa štvrtej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, pozn.). Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ bol nesprávne poučený krajským súdom, pričom sa týmto nesprávnym poučením riadil pri

podaní odvolania proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ústavný súd v danom prípade považuje pre účely plynutia lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu za posledný účinný prostriedok nápravy odvolanie sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu.

Podľa zistení ústavného súdu uznesenie najvyššieho súdu, ktorým tento rozhodol o odvolaní sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, nadobudlo právoplatnosť 22. februára 2012 a vykonateľnosť 8. marca 2012. Z uvedeného vyplýva, že dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľovi v danom prípade uplynula 22. apríla 2012, pričom sťažnosť doručil ústavnému súdu až 23. júla 2012, t. j. zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2012